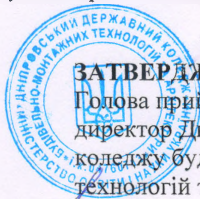

Міністерство освіти і науки України
Дніпровський державний коледж
будівельно-монтажних технологій та архітектури
вул. Столярова, 8, Дніпро, 49600
тел. (факс) (056) 744-28-59
e-mail: dnmont@gmail.com

Предметна комісія
українознавства та гуманітарних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії,
директор Дніпровського державного
коледжу будівельно-монтажних
технологій та архітектури

В.В. Ватагіна

"17" 03 2019.

**Програма вступних випробувань з дисципліни
«Українська мова»**

СХВАЛЕНО

Навчально-методична рада ДДКБМТА

Голова НМР

О.О. Беляєва

Програму склали:

Члени предметної комісії українознавства та гуманітарних дисциплін:

Ніколаєнко Н.Г. – голова ПКУГД, викладач предмету “Українська мова”, кваліфікаційна категорія «спеціаліст вищої категорії», педагогічне звання «викладач-методист»;

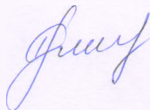
Сень Л.А. – викладач предмету “Українська мова”, кваліфікаційна категорія «спеціаліст вищої категорії»;

Максимович Л.О. – викладач предмету “Українська мова (за професійним спрямуванням)”, кваліфікаційна категорія «спеціаліст вищої категорії».

Розглянуто та ухвалено на засіданні предметної комісії українознавства та гуманітарних дисциплін.

Протокол № 8 від 27 березня 2019р.

Голова предметної комісії

Ніколаєнко Н.Г.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ

Абітурієнти вступають до коледжу на основі неповної базової загальної середньої освіти і повинні знати основні поняття з розділів:

Фонетика. Графіка. Орфоєпія. Орфографія

Голосні й приголосні звуки. Позначення звуків мовлення на письмі. Співвідношення звуків і букв. Ненаголошені голосні [e], [i], [o] в коренях слів. Уподібнення приголосних звуків. Найпоширеніші випадки чергування голосних і приголосних звуків. Основні випадки чергування *у-в, і-й*. Вимова звуків, що позначаються буквами *z і r*.

Вживання м'якого знака та апострофа. Спрощення в групах приголосних. Подовження та подвоєння приголосних.

Написання слів іншомовного походження: *и, і* у словах іншомовного походження; правопис м'якого знака та апострофа; подвоєння букв у словах іншомовного походження. Вживання великої букви.

Правила переносу слів з рядка в рядок. Написання префіксів *пре-, при-, прі-, з-* (*зі-, с-*), *роз-, без-* та ін.

Лексикологія. Фразеологія

Лексикологія як учення про слово. Ознаки слова як мовної одиниці. Лексичне значення слова. Багатозначні й однозначні слова. Пряме та переносне значення слова. Омоніми. Синоніми. Антоніми. Лексика української мови за походженням. Власне українська лексика. Лексичні запозичення з інших мов. Загальноновживані слова. Професійна, діалектна, розмовна лексика. Терміни. Лексика української мови з погляду активного й пасивного вживання. Застарілі й нові слова (неологізми). Нейтральна й емоційно забарвлена лексика. Поняття про стійкі сполуки слів і вирази.

Фразеологізми. Приказки, прислів'я, афоризми.

Будова слова. Словотвір.

Будова слова. Основа слова й закінчення. Значущі частини слова: корінь, префікс, суфікс, закінчення. Складні випадки правопису значущих частин слова.

Словотвір. Основні способи словотворення в українській мові.

Правопис складних та складноскорочених слів. Правопис складних слів разом і через дефіс, написання слів з *нів-, нів-*.

Морфологія. Орфографія

Іменник. Іменник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Особливості вживання та написання відмінкових форм. Букви *-а(-я), -у(-ю)*, в закінченнях іменників другої відміни. Відмінювання іменників, що мають лише форму множини. Іменники загальні та власні. Велика буква і лапки у власних назвах.

Не з іменниками.

Правопис найуживаніших суфіксів.

Букви *е, и, і* в суфіксах *-ечок, -ечк, -ичок, -ичк, -інн (я), -ення (-я), -инн (я), -ив (о), -ев (о)*.

Написання і відмінювання чоловічих і жіночих імен по батькові.

Прикметник. Прикметник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прикметників за значенням. Ступені порівняння якісних прикметників. Зміни приголосних при творенні ступенів порівняння прикметників. Особливості відмінювання прикметників (тверда й м'яка групи). Правопис відмінкових закінчень прикметників.

Написання *не* з прикметниками.

Написання *-н-* і *-нн-* у прикметниках.

Написання складних прикметників разом і через дефіс.

Написання прізвищ прикметникової форми.

Числівник. Числівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Займенник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.

Відмінювання кількісних і порядкових числівників.

Написання складених числівників. Написання порядкових числівників з *-тисячний*.

Займенник. Займенник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Співвіднесеність займенників з іменниками, прикметниками й числівниками. Розряди займенників за значенням: особові, зворотний, присвійні, вказівні, означальні, питальні, відносні, неозначені, заперечні Особливості їх відмінювання. Творення й правопис неозначених і заперечних займенників.

Вживання займенників *ви, вам* у ввічливому значенні при звертанні до однієї особи, написання цих займенників з великої букви у пошанному значенні.

Дієслово. Дієслово як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Форми дієслова: дієвідмінювані, відмінювані (дієприкметник) і незмінні (інфінітив, дієприслівник, форми на *-но, -то*). Безособові дієслова. Види дієслів: доконаний і недоконаний. Творення видових форм. Часи дієслова: минулий, теперішній, майбутній. Способи дієслова: дійсний, умовний, наказовий. Творення форм умовного та наказового способів дієслів. Словозміна дієслів I та II дієвідміни. Особові та числові форми дієслів (теперішнього та майбутнього часу й наказового способу). Родові та числові форми дієслів (минулого часу й умовного способу). Чергування приголосних в особових формах дієслів теперішнього та майбутнього часу.

Не з дієсловами. Правопис *-ться, -ися* в кінці дієслів. Букви *е, и* в особових закінченнях дієслів I і II дієвідмін. Буква *ь* у дієсловах наказового способу.

Дієприкметник. Дієприкметник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Активні та пасивні дієприкметники. Творення активних і пасивних дієприкметників теперішнього й минулого часу. Відмінювання дієприкметників. Дієприкметниковий зворот. Безособові форми на *-но, -то*.

Дієприкметниковий зворот. Відокремлення комами дієприкметникових зворотів.

Написання *-н-* у дієприкметниках та *-нн-* у прикметниках дієприкметникового походження. *Не* з дієприкметниками.

Дієприслівник. Дієприслівник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Дієприслівники доконаного й недоконаного виду, їх творення. Дієприслівниковий зворот. Коми при дієприслівниковому звороті й одиничному дієприслівникові.

Правопис дієприслівників. *Не* з дієприслівниками.

Прислівник. Прислівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прислівників за значенням. Ступені порівняння прислівників: вищий і найвищий. Зміни приголосних при творенні прислівників вищого та найвищого ступенів. Правопис прислівників на *-о*, *-е*, утворених від прикметників і дієприкметників. Написання прислівників разом і через дефіс.

Букви *-н-* та *-нн-* у прислівниках. *Не* і *ні* з прислівниками. *И* та *і* в кінці прислівників.

Прийменник. Прийменник як службова частина мови. Групи прийменників за походженням: непохідні (первинні) й похідні (вторинні, утворені від інших слів). Групи прийменників за будовою: прості, складні й складені. Зв'язок прийменника з непрямыми відмінками іменника. Написання похідних прийменників разом, окремо і через дефіс.

Сполучник. Сполучник як службова частина мови. Групи сполучників за значенням і синтаксичною роллю: сурядні (еднальні, протиставні, розділові) й підрядні (часові, причинові, умовні, способу дії, мети, допустові, порівняльні, з'ясувальні, наслідкові). Групи сполучників за вживанням (одиничні, парні, повторювані) та за будовою (прості, складні, складені).

Написання сполучників разом і окремо.

Частка. Частка як службова частина мови. Групи часток за значенням і вживанням: формотворчі, словотворчі, модальні.

Написання часток. *Не* і *ні* з різними частинами мови.

Вигук. Вигук як частина мови. Групи вигуків за походженням: непохідні й похідні. Значення вигуків. Звуконаслідувальні слова.

Дефіс у вигуках. Кома і знак оклику при вигуках.

Синтаксис. Пунктуація.

Словосполучення й речення як основні одиниці синтаксису. Підрядний і сурядний зв'язок між словами й частинами складного речення. Головне й залежне слово в словосполученні. Типи словосполучень за морфологічним вираженням головного слова. Словосполучення непоширені й поширені.

Речення. Речення як основна синтаксична одиниця. Граматична основа речення. Порядок слів у реченні. Види речень у сучасній українській мові: за метою висловлювання (розповідні, питальні й спонукальні); за емоційним забарвленням (окличні й неокличні); за будовою (прості й складні); за складом граматичної основи

(двоскладні й односкладні); за наявністю чи відсутністю другорядних членів (непоширені й поширені); за наявністю необхідних членів речення (повні й неповні); за наявністю чи відсутністю ускладнювальних засобів (однорідних членів речення, вставних слів, словосполучень, речень, відокремлених членів речення, звертання).

Головні і другорядні члени речення. Підмет і присудок як головні члени двоскладного речення. Тире між підметом і присудком. Особливості узгодження присудка з підметом. Способи вираження підмета. Типи присудків: простий і складений (іменний і дієслівний). Способи їх вираження.

Означення узгоджене й неузгоджене. Прикладка як різновид означення. Написання непоширених прикладок через дефіс; прикладки, що беруться в лапки. Додаток. Типи обставин за значенням. Способи вираження означень, додатків, обставин. Порівняльний зворот. Функції порівняльного звороту в реченні (обставина способу дії, присудок). Виділення порівняльних зворотів комами.

Односкладні речення. Граматична основа односкладного речення. Типи односкладних речень за способом вираження та значенням головного члена: односкладні речення з головним членом у формі присудка (означено-особові, неозначено-особові, узагальнено-особові, безособові) та односкладні речення з головним членом у формі підмета (називні). Способи вираження головних членів односкладних речень. Розділові знаки в односкладному реченні.

Повні й неповні речення. Тире в неповних реченнях.

Речення з однорідними членами. Однорідні члени речення (із сполучниковим, безсполучниковим і змішаним зв'язком). Речення з кількома рядами однорідних членів.

Однорідні й неоднорідні означення. Кома між однорідними членами.

Узагальнюючі слова в реченнях з однорідними членами. Двокрапка і тире при узагальнюючих словах у реченнях з однорідними членами.

Речення зі звертаннями, вставними словами (словосполученнями, реченнями).

Речення зі звертанням. Звертання непоширені й поширені. Речення зі вставними словами, словосполученнями, реченнями, їх значення. Розділові знаки при звертаннях і вставних словах.

Речення з відокремленими членами. Поняття про відокремлення. Речення з відокремленими членами. Відокремлені означення, прикладки – непоширені й поширені. Відокремлені додатки, обставини. Відокремлені уточнювальні члени речення. Розділові знаки при відокремлених членах.

Складне речення. Типи складних речень за способом зв'язку їх частин: сполучникові й безсполучникові. Сурядний і підрядний зв'язок між частинами складного речення.

Складносурядне речення, його будова і засоби зв'язку в ньому. Сміслові зв'язки між частинами складносурядного речення. Розділові знаки між частинами складносурядного речення.

Складнопідрядне речення, його будова і засоби зв'язку в ньому. Головне й підрядне речення. Підрядні сполучники й сполучні слова як засоби зв'язку у складнопідрядному реченні. Основні види підрядних речень: означальні, з'ясувальні, обставинні (місця, часу, способу дії та ступеня, порівняльні, причини, наслідкові, мети, умовні, допустові). Складнопідрядні речення з кількома підрядними, їх типи за характером зв'язку між частинами. Розділові знаки між головною і підрядною частинами складнопідрядного речення. Розділові знаки у складнопідрядному реченні з кількома підрядними частинами.

Безсполучникове складне речення. Смыслові відношення між частинами безсполучникового складного речення. Розділові знаки в безсполучниковому складному реченні.

Складне речення з різними видами сполучникового і безсполучникового зв'язку. Розділові знаки в складному реченні з різними видами сполучникового і безсполучникового зв'язку.

Пряма й непряма мова. Цитата. Діалог. Інтонація та розділові знаки при прямій мові, цитаті, діалозі.

ФОРМА ІСПИТУ – ДИКТАНТ.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ АБІТУРІЄНТІВ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Оцінювання результатів навчання української мови здійснюється на основі функціонального підходу до навчання мовного курсу, який насамперед має забезпечити абітурієнтам уміння ефективно користуватися мовою як засобом пізнання, комунікації; високу мовну культуру особистості; сприяти формуванню громадянської позиції, національної самосвідомості.

Оцінювання правописних (орфографічних і пунктуаційних) умінь абітурієнтів

Основною формою перевірки орфографічної та пунктуаційної грамотності є контрольний текстовий **диктант**.

1. *Перевірки підлягають* уміння правильно писати слова на вивчені орфографічні правила і словникові слова, визначені для запам'ятовування; ставити розділові знаки відповідно до опрацьованих правил пунктуації; належним чином оформляти роботу.

Перевірка здійснюється фронтально за традиційною методикою.

2. *Матеріал для контрольного завдання*. Для контрольного текстового диктанту використовується текст, доступний для абітурієнтів (180 – 200 слів).

Примітка. При визначенні кількості слів у диктанті враховують як самостійні, так і службові слова.

Одиниця контролю: текст, записаний абітурієнтом з голосу викладача.

4. Оцінювання. Диктант оцінюється однією оцінкою на основі таких критеріїв:

— орфографічні та пунктуаційні помилки оцінюються однаково;

— виправляються, але не враховуються такі орфографічні і пунктуаційні помилки:

1) на правила, які не включені до програми;

2) у передачі так званої авторської пунктуації;

— повторювані помилки (помилка у тому самому слові, яке повторюється в диктанті кілька разів), вважається однією помилкою; однотипні (помилки на те саме правило), але в різних словах, вважаються різними помилками;

— розрізняють грубі й негрубі помилки; під час оцінювання орфографічної й пунктуаційної нормативності роботи дві негрубі помилки рахують як одну грубу. До негрубих зараховують такі помилки:

1) у винятках з усіх правил;

2) у написанні великої букви в складних власних назвах;

3) у випадках написання разом і окремо префіксів у прислівниках, утворених від іменників з прийменниками;

4) у випадках, коли замість одного знака поставлений інший;

5) у випадках, що вимагають розрізнення *не* і *ні* (у сполученнях *не хто інший, як...; не що інше, як...; ніхто інший не...; ніщо інше не...*);

6) у пропуску одного із сполучуваних розділових знаків або в порушенні їх послідовності;

7) у заміні українських букв російськими.

Негрубу орфографічну й негрубу пунктуаційну помилки не сумують і не зараховують як одну грубу.

— п'ять виправлень (неправильне написання на правильне) прирівнюються до однієї помилки.

Нормативи оцінювання:

Бали	Кількість помилок	Бали	Кількість помилок
1	15—16 і більше	7	4
2	13—14	8	3
3	11—12	9	1+1 (негруба)
4	9—10	10	1
5	7—8	11	1 (негруба)
6	5—6	12	—

**РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ
ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ**

1. Зубков М. Збірник диктантів для випускників та абітурієнтів з української мови. – Х.: СПДФО Співак Т.К., 2007.
2. Зубков М. Українська мова. Універсальний довідник. – Харків: ВД «ШКОЛА», 2009.
3. Козачук Г.О. Українська мова для абітурієнтів: навчальний посібник. – К.: Вища школа, 2007.
4. Ющук І. П. Практикум з правопису української мови. – К.: Освіта, 2007.
5. Дудка О. О. Українська мова: Довідник. – Х.: «Ранок», 2006.
6. Кононенко П.П. та ін.. Українська мова: Навч. посіб. – К.: Либідь, 1991.
7. Паращич В. В. Українська мова. Довідник старшокласника та абітурієнта. – Х.: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2005.
8. Чаговець Л. Б. Усі види диктантів. – Х.: Торсінг плюс, 2007.
9. Плющ М.Я., Гринас Н.Я. Граматика української мови в таблицях: навчальний посібник. – К.: Вища школа, 2004.
10. Тести. Українська мова. 5-12 класи/ За ред. д. філол. н. проф. Гуйванюк Н.В. – К.: Академія, 2009.